ಅಧ್ಯೆಕ್ಷರು. —ತಮ್ಮ ಕಳಕಳಿ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ, ಅದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿಷಯ: ಕೋಲಾರದ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತೆನ್ನಲಾದ ಗೋಲಿಬಾರ್ ಬಗ್ಗೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್ ಬಂಗಾರಪ್ಪ, — ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೋಲಾರ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರತಕ್ಕಂಥ ಗೋಲಿಬಾರ್ ಘಟನೆಯಿಂದ ಜನರು ಸತ್ತಿರತಕ್ಕಂಥ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ರವೇಶ ಜಿಗಜಿನಗಿ (ಗೃಹಖಾತೆಯ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು). —ಈ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಓದುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಲಂಕಾದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತರ ವೇಲೆ ನಡೆದ ಹಿಂಸಾಚಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು ಕೆ.ಜಿ.ಎಫ್ ನ ಎಐಎಡಿಎಂಕೆ ಪಕ್ಷದವರು ೨೨೮-೧೯೮೩ರಂದು ಕೆಜಿಎಫ್ ಟೌನಿನಲ್ಲಿ 'ಬಂದ್''ಗೆ ಕರೆ ನೀಡಿದ್ದರು. ಪುರಸಭೆಗೆ ೩೧೨೭-೧೯೮೩ರಂದು ನಡೆದ ಚುನಾವಣೆ ವಂತ್ತು ತರುವಾಯ ೧೨೮-೧೯೮೩ ರಂದು ಜರಂಗಿದ ಮತಗಳ ಎಣಿಕೆ ಕೆಲಸ ಇವುಗಳ ನಿಮಿತ್ತ ಕೆ.ಜಿ,ಎಫ್,ನಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರಕ್ಷಂಬ್ಧ ವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಕೋಡಿನ ೧೪೪ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ವೇರೆಗೆ ೧೨೮-೧೯೮೩ರಂದು ಬೆಳಗ್ಗೆ ೧೦ ಗಂಟೆಯಿಂದ ೩೭೮-೧೯೮೩ನೇ ಸಂಜೆ ೮ ಗಂಟೆಯೆಂದರೆಗೆ ನಿಷೇಧಾಜ್ಞೆ ಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ೨-೮-೧೯೮೩ರಂದು ಸಂಜೆ ೪೨೩೦ ಗಂಟೆಗೆ ಎಐಎಡಿಎಂಕೆ ಪಕ್ಷದ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಅಂಡರ್ಸನ್ ಪೇಟೆ ಓಡೇನಿಯೆಂಲ್ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿರುವ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಕಚೇರಿಯ ಎದುರು ಸೇರಿದ್ದರು, ನಿಷೇಧಾಜ್ಞೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಚದುರುವಂತೆ ಪೋಲೀಸರು ಏನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಅವರು ಆ ವಿನಂತಿಗೆ ಕಿವಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿ ಬಹು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಜನರು ಗುಂಪುಗೂಡಿ ಪೋಲೀಸ್ ವ್ಯಾನ್ ಮತ್ತು ಒಂದು ಟೆಂಪೋ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆ ಮಾಡಿದರು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪೋಲೀಸ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಸಂತ್ತು ವರಿದರು. ಪೋಲೀಸ್ ಡೆಪ್ಯೂಟೆ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟರವರು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹತೋಟೆಗೆ ತರುವುದು ಸಾಧ್ಯನವಗಲಿಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸು ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟರು ಗಲಭೆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿ ಗುಂಪನ್ನು ಚದುರಿಸಿದರು.

- ೨. ಅತಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಮಾರು ೪೦೦೦ ವುಂದಿಯ ಜನರ ಗುಂಪು ಕಲ್ಲು, ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೋಲುಗಳಿಂದ ಸಜ್ಜಿ ತರಾಗಿ ವುಲೆಯಾಳಿ ಲೈನ್ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಫೋಲೀಸು ವಾಹನಗಳತ್ತ ಸಾಗಿತ್ತು. ಪೋಲೀಸ್ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಅವರು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಗುಂಪು ಅಲ್ಲಿಂದ ಚದುರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ. ಫೋಲೀಸರು ಅಶ್ರುವಾಯು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಅಶ್ರುವಾಯು ಪ್ರಯೋಗದಿಂದಲೂ ಆಪೇಕ್ಷಿತ ಪರಿಣಾಮವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಗುಂಪು, ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಎಸೆಯುತ್ತಾ ೩ ಫೋಲೀಸ್ ವ್ಯಾನುಗಳು, ೩ ಫೋಲೀಸ್ ಜೀಪುಗಳು ಮತ್ತು ೧ ಕಾರು ಮತ್ತು ೧ ಸ್ಟೇಷನರಿ ಪ್ಯಾನು-ಇವುಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ ಉಂಟು ಮಾಡಿತು. ಫೋಲೀಸ್ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ೭ ಫೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ೩೭ ಫೋಲೀಸ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರು ಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಇಟ್ಟಿಗೆ ಚೂರುಗಳ ಎಸೆತಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಗಾಯುಗೊಂಡರು. ಆ ತರುವಾಯ ಫೋಲೀಸರು ಲಾಠಿ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿದರು. ಚಲ್ಲಾ ಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಚದುರಿಹೋದ ಗುಂಪು ಪುನಃ ಸೇರಿ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತೂರಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಉಪಾಯಗಳೂ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿದ್ದವು. ಆದುದರಿಂದ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿ ಮತ್ತು ನಿರಪರಾಧಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಗೋಲೀಬಾರು ಮಾಡದೆ ಗತ್ಯಂತರವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಆಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದ ಕೋಲಾರ ಉಪ–ವಿಭಾಗದ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟೇಟರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆಯಲಾಗಿತ್ತು. ಗೋಲೀಬಾರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ನಡೆದ ಪೋಲೀಸ್ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಸತ್ತು ಹತ್ತು ಜನರು ಗಾಯಗೊಂಡರು.
- ೩. ಉದ್ರಿಕ್ತ ಗುಂಪು ವಿಧ್ವಂಸ ಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿತು. ೫೦೦ ಜನರ ಗುಂಪು ಅಂಡರ್ಸನ್ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪೋಲೀಸು ಲೈನುಗಳ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆ ಮಾಡಿತು ವಂತ್ತು ಜಿಲ್ಜಾ

ಪೋಲೀಸು ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿನ ಒಬ್ಬ ನೌಕರನ ವಂತ್ತುಒಬ್ಬ ಮಹಿಳಾ ಪೋಲೀಸ್ ಕಾನ್ಸ್ ಟೇಬಲ್ ಪುನೆಗಳನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿತು. ೨೦೦ ಜನರ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪು ಚಾಂಪಿಯನ್ ರೀಫ್ಸ್ ನಿಲ್ದಾಣದ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿ ಮಾಡಿತಂ. ಮತ್ತು ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿತು. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಗುಂಪು ಓರಿಯುಂಟಲ್ ಪೋಲೀಸ್ ಲೈನುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ತೂರಿ ಕು. ರಾಬರ್ಟ್ ಸನ್ ಪೇಟೆಯ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಬಂಕಿನ ಮೇಲೆ, ಅಂಡರ್ ಸನ್ ಪೇಟೆ ಸಹಕಾಗ ಸಂಘದ ಮೇಲೆ ಅಂಡರ್ ಸನ್ ಪೇಟೆ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಕಚೇರಿಯ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿ ಮಾಡಿತು. ಅಂಡರ್ ಸನ್ ಪೇಟೆ ಪೋಲೀಸು ಠಾಣೆಯ ಬಳ್ಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಬಸ್ಸಿನ ಚಾಸಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿತು. ರಾಬರ್ಟ್ ಸನ್ ಪೇಟೆ ಪೊಲೀಸು ಠಾಣೆಯ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆ ಗಾರರು ಕಲ್ಲು ತೂರಿದರು. ಪೋಲೀಸ್ ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಜಖಂ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸಮಯಂದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸ್ ಸಬ್ ಇನ್ಸ್ ಪೆಕ್ಟರ್ಗೆ, ಪೋಲೀಸ್ ಜೀಪಿನ ಚಾಲಕನಿಗೆ ಗಾಯಗಳುಂಟಿಂದವು. ಹಲವಾರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಅಡಚಣೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದರು. ಹಾಗೂ ಪರಿಸ್ಥಿ ತಿಯನ್ನು ಹತೋಟಿಗೆ ತಂದರು.

- ಳ್ಳ ಈ ಉದ್ರಿಕ್ತ ಘಟನೆಯಿಂದ ಸುಮಾರು ೧,೨೦,೦೦೦ ಬೆಲೆ ಭಾಳುವ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ ನಾಶ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಚಾಂಪಿಯನ್ ರೀಪ್ಸ್ನಾ ರೈಲ್ಡೈ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ರೂ. ೨೧,೦೦೦ ದಷ್ಟು ಹಾನಿಯುಂಟಾಗಿದೆಯೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ೫ ಪೋಲೀಸ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್ ಮತ್ತು ಇನ್ಸ್ ಪೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್ ಅವರಂ ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಕೆ.ಜಿ.ಎಫ್.ಗೆ ಧಾವಿಸಿದರು. ಪೋಲೀಸ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್ ವಂತ್ತು ಇನ್ಸ್ ಪೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್ ಅವರೂ ಹಾಗೂ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲಾ ಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷಗಳ ಧುರೀಣರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಿ ಪರಿಸ್ಥಿ ತಿಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಿ ತಿಗೆ ತರಲು ವಂತ್ತು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ತಮ್ಮ ಸಹಕಾರ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಕೋರಿದರು. ರಾಜ್ಯ ಗೃಹ ಸಚಿವರು ಕೆ.ಜಿ.ಎಫ್.ಗೆ ೬೭೮೭೧೯೮೩ರಂದು ಭೇಟೆ ನೀಡಿದರು ಮತ್ತು ಸ್ಥ ೀಯ ಮುಖಂಡರನ್ನು ಹಾಗೂ ನೊಂದವರನ್ನು ಭೇಟೆ ಮಾಡಿದರು.
- ೬. ದಿನಾಂಕ ೨-೮-೧೯೮೩ರಂದು ಕೆ.ಜಿ.ಎಫ್.ನಲ್ಲಿ ಆದ ಪೋಲೀಸ್ ಗೋಲೀಬಾರ್ ಘಟನೆ ಕುರಿತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಂವ ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಈಗಾಗಲೇ ಘೋಷಿಸಿದೆ. ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರೊಬ್ಬರನ್ನು ವಿಚಾರಣಾ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ೭. ಇಬ್ಬರು ಮೃತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ತಲಾ ೭,೫೦೦ ರೂ. ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಗಾಯಗೊಂಡ ೧೦ ಜನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ತಲಾ ೨,೦೦೦ ರೂ. ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಂತ್ರಿಗಳ ಪರಿಹಾರ ನಿಧಿಯಿಂದ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಲಗಿದೆ.

ರ. ಕೆ. ಜಿ. ಎಫ್.ನಲ್ಲಿ ಈಗ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಶಾಂತವಾಗಿದೆ

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಶಿವಮೂರ್ತಿ. — ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಂ ತಮ್ಮ ಲಿಖಿತ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ೧೪೪ನೇ ವಿಧಿಪ್ರಕಾರ ನಿಷೇಧಾಜ್ಞೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂದು ಓದಿ ಹೇಳಿದರು. ಶ್ರೀಲಂಕಾದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತರ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ಹಿಸಾಚಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಸಲು ಕೆ.ಜಿ.ಎಫ್. ನ ಎ.ಐ.ಎಡಿಎಂಕೆ ಪಕ್ಷ ದವರು ಬಂಹ್'ಗೆ ಕರೆನೀಡಿದ್ದರು. ದಿನಾಂಕ ೩೧.೭ ೮೩ರಂದು ಪುರಸಭೆಗೆ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆದಿದ್ದು, ೧.೮.೮೩ರಂದು ಮತಗಳ ಎಣಿಕೆ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದಿತ್ತು. ಚುನಾವಣೆ ನಡೆದದ್ದು ೩೧.೭ ೮೩ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮತಗಳ ಎಣಿಕೆ ಆಗಿದ್ದು ೧.೮.೮೩ರಂದು ಅಂದಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉದ್ಭವವಾಗಿತ್ತು? ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಏನು ? ಚುನಾವಣೆ ಮತ್ತು ಮತಗಳ ಎಣಿಕೆ ಮುಗಿದಮೇಲೆ ಗೋಲಿಬಾರ್ ಆಗಿರುವುದು ಅಂದರೆ ೨.೮.೮೩ರಲ್ಲಿ ಅಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಅಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಿಗಡಾಯಿಸಿತ್ತು ? ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಏನು ? ಅಲ್ಲಿ ಸಕ್ಷನ್ ೧೪೪ ಏತಕ್ಕೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಗೋಲೀಬಾರ್ ಅಗಿದ್ದು ೨-೮ ೮೩ರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮತಗಳ ಏಣಿಕೆ ಮುಗಿದಿತ್ತು.

೨_೩೦ ಪಿ. ಎಂ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. ತಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರಬಹುದು. ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಮತಗಳ ಎಣಿಕೆ ಮುಗಿದಿತ್ತು ಎಂದಿಲ್ಲ. ಪುರಸಭೆಗೆ ೩೧-೭-೮೩ರಂದು ನಡೆದ ಚುನಾವಣೆ ಮತ್ತು ಆ ತರುವಾಯ ೧-೮-೮೩ರಂದು ಜರುಗಿದ ಮತಗಳ ಎಣಿಕೆ ಕೆಲಸ_ಇವುಗಳ ನಿಮಿತ್ತ ಕೆ.ಜಿ,ಎಫ್ ನಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ದ ವಾಗಿತ್ತು ಎಂದಿದೆ. ಮತಗಳ ಎಣಿಕೆ ಮುಗಿದಿತ್ತು ಎಂದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಶಿವಮೂರ್ತಿ.—ದಿನಾಂಕ ೧-೮-೮೩ರಿಂದ ನಿಷೇಧಾಜ್ಞೆ ಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿ ನಂತರ ೨-೮-೮೩ ರಂದು ಗೋಲೀಬಾರ್ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಏನಿತ್ತು ? ಶ್ರೀಲಂಕಾದಲ್ಲಿ ತಮಿಳರ ವೇಲೆ ನಡೆದ ಕೊಲೆ ವಃತ್ತು ಅತ್ಯಾಚಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಲು ಫೋಲೀಸರ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಅವರು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಎ.ಡಿ ಎಂ.ಕೆ. ವಿಧಾವಸಭಾ ಸದಸ್ಕರಾದ ಭಕ್ತವತ್ನಲಂ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೆ.ಜಿ ಎಫ್.ನಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು, ಅವರೇನೂ ಪ್ರಾಣ ಹಾನ್ಕಿಆಸ್ತಿ ಹಾನಿಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಉದ್ದೇಶ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. __ ಆ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಈಗ ಹೋಗುವುದು ಬೇಡ-

SRI RAMAKRISHNA HEGDE — We have already ordered for a judicial enquiry into the matter. ಅಲ್ಲಿ ಏನೇನಾಜಿಂತು, ಅದರಲ್ಲಿ ಯೂರದು ತಪ್ಪು ಯೂರದು ಒಪ್ಪು, ಆದನ್ನೆಲ್ಲು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮೂಡುವುದು ಈಗ ಆಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯೂರೂ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನಾವು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ತನಿಖೆಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮೂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ಆರ್ಚೆ ಮೂಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ತ್ರೀ ಬಿ. ಬಿ. ಚಿಮ್ಮನಕಟ್ಟಿ. ... ಇದೇನೂ ಸಬ್-ಜ್ಕುಡೀಸ್ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಶಿವಮೂರ್ತಿ. __ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ತನಿಖೆ ಇರಲ್ಲಿ ಗೋಲೀಬಾರ್ ಮಾಡಿದ್ದು ಏತಕ್ಕೆ ! ಗೋಲೀಬಾರ್ ಮಾಡಿ ಜನರ ಪ್ರಾಣ ಏತಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು,—ಅದಕ್ಕೇ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ತನಿಖೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಿವಂಗೆ ಉದ್ರೇಕ ಏಕೆ ? ಶ್ರೀ ಕೆ. ಶಿವಮೂರ್ತಿ, —ಗೋಲೀಬಾರ್ ಮಾಡುವ ಕಾರಣ ಏನಿತ್ತು ? ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, —ಆ ವಿಚಾರಪನ್ನೇ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ತನಿಖೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಶಿವಮೂರ್ತಿ.—ಇವರು ಸತ್ತಮೇಲೆ ಸ್ಯಾಯಾಂಗ ತನಿಖೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೈತಪಟ್ಟವರಿಗೆ ೭,೫೦೦ ರೂಪಾಯಿ; ಗಾಯುಗೊಂಡವರಿಗೆ ೨ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ ? ಸತ್ತವರ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ರಮೇಶ್ ಜಿಗಜಿಣಗಿ —ಕೆ.ಜಿ,ಎಫ್.ನಲ್ಲಿ ಸತ್ತಿರತಕ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವಾಗಲೀ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರವಾಗಲೀ, ಕೊಟ್ಟಿರಲಾರದಷ್ಟು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ೭,೫೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ನೀಡಿದ್ದು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಂಹದೇವ್.—ಅಂದರೆ ಸತ್ತವರಿಗೆ ಬೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲವೆ ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು....ನೀವು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಹದೇವ್. _ ಅಲ್ಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ...

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ___ಅವರು ಮಾತನಾಡುವುದು ರೆಕಾರ್ಡ್ ಗೆ ಹೋಗುವುದು ಬೇಡ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಶಿಪಮೂರ್ತಿ. – ಕೇವಲ ೧೦ ಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗಾಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಜಾಸ್ತಿ ಜನರು ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರಂ.—ಆ ತರಹ್ರಇದ್ದರೆ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ತನಿಖೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಹೊರಬರಂತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೂ ಕಾಯೋಣ.

ಶ್ರೀ ಎಂ ರಾವುಪ್ಪ — ನ್ಯಾಯಾಂಗ ತನಿಖೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ದಿವಸವಾಗತ್ತದೆ? ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಘಟನೆ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ತನಿಖೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಏನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯಾಂಗ ತನಿಖೆಗೆ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಯಾರನ್ನು ನೇವುಕ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಈ ಬಗ್ಗೆ ನೋಟಿಫಿಕೇಷನ್ ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ರಮೇಶ್ ಜಿಗಜಿಣಗಿ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ನ್ಯಾಯಾಂಗ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ನಿಯಮಾವಳಿಗಳಿವೆ, ಆ ಪ್ರಕಾರ ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ತನಿಖೆ ಮಾಡುತ್ತೇ ವೆಂದು ಹೇಳಂತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ರಾವುಪ್ಪ. ... ಒಂದು ಕಾಲ ನಿಗದಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನ್ಯಾಯಾಂಗ ತನಿಖೆಗೆ ಒಂದು ಕಾಲ ನಿಗದಿ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಂತ್ತದೆ. ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

್ರೀ ಎಂ. ರಾವುಪ್ಪ ....ವಿಚಾರವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲೈನ್ ಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಬಳ್ಳಾರಿ ತರಹ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಅಬ್ಬುಲ್ ನಜೀರ್ಸಾಬ್ — ನ್ಯಾಯಾಂಗ ನಖೆಗೆ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಡಿ ಎಂದು ಉಚ್ಛನ್ಯಾಯಾಲ್ಕೆ ಬರೆದಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ಇಂಥವರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ವೇಲೆ ವಿಚಾರಣೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎನ್. ನಾಯಕ್—ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ ೩-೮-೮೩ನೇ ಸಂಜೆ ೮ ಗಂಟೆಯಂವರೆಗೆ ನಿಷ್ಠೆ ದಾಜ್ಞೆ ಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಬರೆದಿದೆ. ಫೈರಿಂಗ್ ಆಗಿದ್ದು ೨-೮-೮೩ರಂದು ೨-೮-೮೩ರಂದರಿ ಸಂಜೆ ೪-೩೦ ಗಂಟೆಗೆ ಎ ಐ. ಎ. ಡಿ. ಎಂ. ಕೆ. ಪಕ್ಷದ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಅಂಡರ್ ಸನ್ ಪೇಟೆ ಒಡೇನಿಯಲ್ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿರುವ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಕಚೇರಿಯ ಎದುರು ಸೇರಿದ್ದ ರು ಎಂದು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿದೆ. ನಿಷೇಧಾಜ್ಞೆ ಇದ್ದುಗ ಕಚೇರಿಯು ಮುಂದೆ ಅಷ್ಟು ಜನ ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ ಫೋಲೀಸರು ಯಾವರೀತಿ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಗು ? ಅಥವಾ ಅಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸರು ಇರಲಿಲ್ಲವೆ ? ಅಥವಾ ನಿಷೇಧಾಜ್ಞೆ, ಬರೀ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತೆ ? ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರ ಹೇಳಲಿ. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ ಗೋಲೀ ಬಾರ್ ಆಗಿದ್ದು ೨ನೇ ತಾರೀಖು. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೋಗಿದ್ದು ೬ನೇ ತಾರೀಖು. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಜನರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತದೆಯೆ ? ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮುಂಚೆಯೇ ಏತಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ ?

ಶ್ರೀ ರವೇಶ್ ಇಗಜಣಗಿ.—ಗೋಲೀಬಾರ್ ಏತಕ್ಕೆ ಆಯಿತು ಮತ್ತು ಸಕ್ಷನ್ ೧೪೪ ಏತಕ್ಕೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು ಹಾಗೂ ಅವರು ಸಭೆ ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಹೇಗೆ ಕೊಟ್ಟರು ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ತನಿಖೆ ಮಾಡುವಾಗ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ೨ನೇ ತಾರೀಖು ಗೋಲೀಬಾರ್ ಆಗಿದ್ದರೂ ನೀವು ೬ನೇ ತಾರೀಖು ಏತಕ್ಕೆ ಹೋದಿರಿ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಕೆ.ಜಿ.ಎಫ್.ನಲ್ಲಿ ಘಟನೆ ನಡೆದಾಗ ನಾನು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆ ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಗೋಲೀಬಾರ್ ಆಗಿರುವ ವಿಚಾರ ಗೊತ್ತುದಾಗ ಮೇಲ್ಮನೆಯ ಹಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ಪೆರುಮಾಳ್ ಅವರಿಗೆ ಟ್ರಂಕ್ ಕಾಲ್ ಮಾಡಿ ನಾನು ಪ್ರವಾಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದೆ, ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ನಂತರ ಅವರು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ನಾನು ಪ್ರವಾಸ ಮುಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ೬ನೇ ತಾರೀಖು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ೧೨ ಗಂಟೆಗೆ ಬಂದೆ. ೧೨ ಗಂಟೆಗೆ ಬಂದವನು ಅದೇ ದಿನ ೩ ಗಂಟೆಗೆ ಕೆ.ಜಿ.ಎಫ್.ಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆನೆ. ನಾನು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ದಿದ್ದು ದರಿಂದ ಮೊದಲೇ ಹೋಗುವುಡ ಕ್ಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುಸುತ್ತೇನೆ. ಗೋಲೀಬಾರ್ನಲ್ಲಿ ಸತ್ತವರ ಶವಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಮೊದಲನೇ ಸಾರಿ ಹೀಗೆ ಹೋಗು ಶ್ರಿರುವುದು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಬಿ. ಚಿಮ್ಮನಕಟ್ಟಿ.—ಗೋಲೀಬಾರ್ ಮಾಡುವಾಗ ರಬ್ಬರ್ ಗುಂಡು ಉಪಯೋಗಿಸು ತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಏನಾಯಿತು ? ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ತಾವು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ. ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಿವೆ. ಈ ವಿತ್ತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ ಕಲಾಪಗಳು. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈಗ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಂಡಿಸಬೇಕು,

ವಿತ್ತೀಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು :

1983-84ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬೀಡಿಕೆಗಳ ವೇಂಲೆ ಚರ್ಚೆ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು_ ಈಗ ಮಾನ್ಮ ಮಂತ್ರಿಯೆವರು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು

ಅಭಿಯಾಚನೆ ಕ್ರಮಾಂಕ 56

ಶ್ರೀ ಅಬ್ದು ಲ್ ನಜೀರ್ ಸಾಬ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು).— ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ದಿನಾಂಕ ೩೧–೩–೧೯೮೪ರಂದು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕಂಥ ವೆಚ್ಚ ವನ್ನು ವಹಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ರಾಜಸ್ವ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ೫೫,೦೪,೫೦,೦೦೦ ಗಳಿಗಿಂತ ಮೀರದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಲೇಖಾನುದಾನದಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರಾದ ಮೊತ್ತವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವುದು.

ಅಭಿಯಾಚನೆ ಕ್ರಮಾಂಕ 57

೩೧-೩-೧೯೮೪ರಂದು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕಂಥಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವಹಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ರಾಜಸ್ವ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ೧೩,೦೦,೦೫ ೦೦೦ ರೂ. ಗಳಿಂತ ಮೀರದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ೧೬,೦೦,೦೦೦ ರೂ.ಗಳಿಗಿಂತ ಮೀರದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಲೇಖಾನುದಾನದಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರಾದ ಪೊತ್ತವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವುದು

ಅಭಿಯಾಚನೆ ಕ್ರಮಾಂಕ 58

೩೧-೩-೧೯೮೪ರಂದು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಸಂಘಟನಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂದಾಯಂ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕಂಥು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವಹಿಸಲು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ರಾಜಸ್ವ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ೨೬,೧೧,೯೬,೦೦೦ ರೂ.ಗಳಿಗಿಂತ ಮೀರದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಲೇಖಾನುದಾನದಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರಾದ ಮೊತ್ತವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವುದು

ಅಭಿಯಾಚನೆ ಕ್ರಮಾಂಕ 59

೩೧-೩-೧೯೮೪ರಂದು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವ ಕ್ಷಿಕ್ಷಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾವಿಂಣ ಉದ್ಯೋಗ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕಂಥಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವಹಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ರಾಜಸ್ವ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ೨೦,೪೯,೧೪,೦೦೦ ರೂ. ಗಳಿಗಿಂತ ಮೀರದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಲೇಖಾನುದಾನದಲ್ಲಿ ವುಂಜೂರಾದ ಮೊತ್ತವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವುದು.

💆 ಪ್ರಸ್ತಾವಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ವಾಂದಿಡಲಾಯಿತು.

MR. SPEAKER.— Now Hon. Members themselves have to regulate time. Discussion and voting of the Demands will have to be completed today as per the decision of the Business Advisory Committee. Now the time available is hardly 180 minutes.